

**Hallintovaliokunnan mietintö n:o 22 hallituksen esityksestä
laiksi hätäkeskuksia koskevasta kokeilusta**

Eduskunta on 15 päivänä lokakuuta 1993 lähettänyt hallintovaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 193.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina hallitusneuvos Esko Koskinen, ylitarkastaja Heikki Paajanen ja ylikomisario Hannu Hannula sisäasiainministeriöstä, vs. apulaisosastopäällikkö Marja-Liisa Partanen ja neuvotteleva virkamies Markku Murtonen sosiaali- ja terveysministeriöstä, esikuntaesiupseeri Kauko Lehtinen Rajavartiolaitoksen esikunnasta, kehityspäällikkö Jorma Paukkunen Posti- ja telelaitoksesta, johtava lakimies Antero Oksanen Suomen Kuntaliitosta, puheenjohtaja Pentti Saira Suomen nimismiesyhdistyksestä, puheenjohtaja Sakari Lehtinen Suomen Palopäällystöliitosta, ylikonstaapeli Matti Piironen Suomen poliisien liitosta ja toimitsija Aarre Nord Kunnallisten työntekijäin ja viranhaltijain liitosta. Lisäksi Pohjois-Karjalan lääninhallitus ja Ylivieskan kaupunki ovat antaneet kirjallisen asiantuntijalausannon.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki hätäkeskuksia koskevasta kokeilusta. Lain nojalla kokeiltaisiin palo- ja pelastustoimen, sosiaali- ja terveydenhuollon, poliisitoimen sekä rajavartiolaitoksen meripelastuspalvelun hätäkeskustoimintojen yhdistämistä valtion hätäkeskusten hoidettavaksi Keski-Suomen ja Pohjois-Karjalan lääneissä, sekä kahdella pienemmällä alueella, joiden keskuspaikat olisivat Salo ja Ylivieska.

Kokeilu olisi määräaikaan ja se kestäisi enintään viisi vuotta. Sen perusteella päätettäisiin viranomaisten yhteisen hätäkeskustoiminnan jatkamisesta ja laajentamisesta sekä kunnallisille aluehälytyskeskuksille kuuluvien tehtävien siirtämisestä valtion hätäkeskuksille. Kokeilun aikana selvitetäisiin myös, voitaisiinko hätäkeskusten suoritettavaksi ottaa maksullisia niille soveltuvia palvelutehtäviä.

Kokeilun kustannuksista vastaisi valtio ja sen ajaksi kokeilualueisiin kuuluvat kunnat vapautuisivat palo- ja pelastustoimesta annetussa lais-

sa säädetyistä velvollisuuksista ylläpitää yhteisesti aluehälytyskeskusta.

Valiokunta toteaa, että kuntien aiemmin aluehälytyskeskusten käyttökustannuksiin saama valtionosuus sisältyy nykyisin kuntien valtionosuuslain (688/92) mukaiseen yleiseen valtionosuuteen. Hallituksen esityksen 3 §:n 1 momentissa ehdotetaan, että kokeilusta aiheutuvista kustannuksista vastaa valtio. Kuitenkin ehdotetun lain 3 §:n 2 momentin mukaan kustannukset, joista kunnat vapautuvat, otetaan huomioon määrättäessä kuntien yleistä valtionosuutta. Kysymyksessä on kokeilu, jonka onnistumiseksi tarvitaan myös asianomaisten kuntien aktiivista myötävaikutusta. Valiokunta katsoo, että valtion viranomaisten aloitteesta käynnistettävän kokeilun kustannukset on perusteltua jättää kokonaisuudessaan valtion vastuulle. Tästä syystä valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen 3 §:n 2 momentin poistamista. Mahdollista pysyvää lainsäädäntöä valmisteltaessa on kustannusvastuukysymys selvitettävä perusteellisesti.

Valiokunta toteaa, että valtion vuoden 1994 talousarvioesityksessä on budjetoitu pelastushallinnon menoihin hätäkeskuskokeiluun liittyvien neljän hätäkeskuksen varustaminen ja ylläpito. Valiokunta pitää välttämättömänä, että kokeilun aiheuttamat kustannukset suoritetaan pelastushallinnon määrärahoista ja ettei kokeilun johdosta aiheudu supistuksia esimerkiksi poliisin muutoinkin niukkoihin määrärahoihin.

Edelleen on syytä huomauttaa poliisin tehtävien erityisluonteen vuoksi, että vain poliisikoulutuksen ja poliisivaltuudet omaava henkilö voi kokeilussa hoitaa poliisin tehtäviä. Luonnollisesti kukin henkilö toimii muutoinkin toimivaltansa puitteissa.

Kokeilun toimeenpanisi sisäasiainministeriö yhdessä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa.

Kokeiltava yhteistoiminta edistää Euroopan yhteisöjen omaksumaa yleiseurooppalaista hälytysnumeroa koskevan päätöksen mukaisen hätänumeron 112 käyttämistä.

Esitys liittyy valtion vuoden 1994 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1994 alusta.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisena ja puoltaa sen

hyväksymistä valiokunnan ehdottamin muutoksin ja kannanotoin.

Valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

hätäkeskuksia koskevasta kokeilusta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Lain tarkoitus ja soveltamisala

1 ja 2 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Viranomaiset

4 ja 5 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Kustannukset

3 §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

(2 mom. *poist.*)

Erinäiset säännökset

6—9 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 1993

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Väistö, varapuheenjohtaja Varpasuo, jäsenet R. Aho,

Enestam, Järvilahti, Korva, Laakkonen, Metsämäki, Pulliainen, Urpilainen, Vehkaoja ja Vähänäkki sekä varajäsenet Rask ja Röntynen.